

Notitie

Betref	Maasplassen Stevensweert Verkennd onderzoek jaarrond beschermde nesten
Ons kenmerk	MAG071
Datum	8 april 2020
Behandeld door	C. Teheux
Verificatie	L. Schat
Validatie	B. Zonnenberg

1. Inleiding

Aanleiding

De gemeente Maasgouw is voornemens een gedeeltelijke wijziging van het bestemmingsplan 'Stevensweert' door te voeren. Voor dit plan is in januari 2020 een verkennend flora- en fauna onderzoek uitgevoerd (Kragten, 2020). Uit dit onderzoek is gebleken dat deelgebied VI mogelijk een essentieel onderdeel vormt van het foerageergebied van vogels met een jaarrond beschermd nest (steenuil, torenvalk en kerkuil). Om de effecten van de planwijziging op deze soorten in kaart te brengen en te kijken of nader soortgericht onderzoek noodzakelijk is, is deze notitie opgesteld.

Plangebied

Het plangebied ligt in de gemeente Maasgouw ten noordoosten van de kern van Stevensweert. Het plangebied bestaat uit een aantal deellocaties die allemaal in eigendom zijn van Maasplassen Stevensweert B.V.. In afbeelding 1 is de begrenzing van het plangebied weergegeven en is tevens de globale ligging van de deellocaties aangegeven. Deelgebied VI ligt in de meest zuidelijke punt van het plangebied. In afbeelding 2 en 3 is een impressie van deelgebied VI weergegeven.

Afbeelding 1 Ligging van het plangebied (rood omlind) en de daarin liggende deellocaties (aangegeven in geel) (Bron luchtfoto:ESRI).

Afbeelding 2 *Links: Deelgebied VI ter hoogte van bomenrij langs de Julianalaan.*
 Afbeelding 3 *Rechts: Overzicht geheel deelgebied VI.*

Voorgenomen plan

In het verkennend flora- en faunaonderzoek (Kragten, 2020) is vastgesteld dat enkel in deelgebied VI ruimtelijke ingrepen plaatsvinden die mogelijk van invloed zijn op het foerageergebied van vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De overige deelgebieden zijn ofwel ongeschikt als leefgebied voor deze soorten of er vinden geen ruimtelijke ingrepen plaats.

Het terrein van deelgebied VI is momenteel ingericht als grasland en wordt incidenteel gebruikt als evenemententerrein. Ter plaatse is in het verleden een vergunning afgegeven voor de realisatie van 5 vakantiewoningen.

In dit deelgebied worden op basis van de gedeeltelijke herziening van het bestemmingsplan 'Stevensweert' drie vrijstaande reguliere woningen mogelijk gemaakt. Bij de situering van de woningen is rekening gehouden met het profiel van vrije ruimte van de ten westen gelegen waterkering die in het beheer is van het Waterschap Limburg. Voor het deel van het perceel waar de woningen voorzien zijn, wordt de bestemming 'Wonen' opgenomen. Voor het overige deel van het perceel blijft de bestemming 'Groen' gehandhaafd. In afbeelding 4 is de positionering van de woningen weergegeven. Het geel gekleurde vlak krijgt de bestemming wonen (W). Het groene vlak blijft bestemd als Groen (G). De locatie van de drie woningen zijn aangeduid met een dikgedrukt zwart kader (bouwvlakken).

Afbeelding 4 Bestemming 'Wonen' geel gemarkeerd, bestemming 'Groen' groen gemarkeerd en de positionering van de drie woningen zwart omlijnd.

Nestlocaties

Tijdens het verkennende onderzoek zijn in de omgeving van het plangebied meerdere nestkasten waargenomen. Ter hoogte van deelgebied VI betrof het een nestkast van een steenuil, kerkuil en torenvalk. In afbeelding 5 zijn de locaties van de nestkasten weergegeven. Nestlocaties van overige soorten of natuurlijke nesten van deze soorten in bomen werden in de omgeving van het plangebied niet waargenomen. In deze notitie worden dan ook enkel effecten op de steenuil, kerkuil en torenvalk nader getoetst.

Afbeelding 5 Locaties van de nestkasten van de kerkuil (groen), torenvalk (geel) en steenuil (rood).

Werkwijze

In het kader van het verkennend onderzoek naar de aanwezigheid van de steenuil, kerkuil en torenvalk in de omgeving van het plangebied is allereerst de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Daarnaast is informatie opgevraagd bij de lokale vogelwerkgroep.

Tot slot is op 2 april 2020 een veldbezoek uitgevoerd. De weersomstandigheden waren 8°C, bewolkt en windkracht 2 Bft. Het onderzoek is uitgevoerd door, C. Teheux ecooloog bij bureau Kragten. Tijdens het veldbezoek is voor zonsondergang gezocht naar sporen en nestlocaties in de wijdere omgeving van het plangebied. Ook is de omgeving van het plangebied in kaart gebracht en is gekeken waar er geschikt leefgebied voor de steenuil, kerkuil en torenvalk aanwezig is. Daarnaast is na zonsondergang gezocht naar individuen van de kerk en steenuil en geluisterd naar de balstroep van de steenuil. Hierbij is later op de avond enkele malen de balstroep van de steenuil afgespeeld in het plangebied, om een reactie van in de omgeving voorkomende individuen op te wekken.

2. Resultaten

Steenuil

In de NDFF zijn van de afgelopen 10 jaar twee waarnemingen bekend van de steenuil binnen een straal van een kilometer rondom het plangebied. Beide waarnemingen dateren van vorig jaar en liggen ter hoogte van de steenuilennestkast, op circa 50 meter ten zuiden van het plangebied. De laatste waarneming is gedaan in december 2019 van een steenuil ter plaatse van de nestkast. De andere waarneming is van een roepend individu in mei 2019. In afbeelding 6 is de locatie van de twee waarnemingen ten opzichte van het plangebied weergegeven.

Afbeelding 6 Locaties waarnemingen steenuil in de NDFF groen gemarkeerd.

Bij de lokale vogelwerkgroep zijn gedetailleerde gegevens over het gebruik van de steenuilennestkast bekend. De steenuilennestkast hangt circa 10 jaar in de boom ten zuiden van het plangebied. Twee jaar geleden is deze kast voor het eerst in gebruik genomen door een koppeltje steenuilen. Ook vorig jaar heeft er een koppel in de kast gebroed. Beide jaren betrof het slechts 1 ei en was de broed niet succesvol. Daarnaast hangen op een kleine afstand nog twee nestkasten, waarvan de dichtstbijzijnde pas een half jaar in de

boom hangt. Van deze twee kasten is nog geen gebruik bekend. In afbeelding 7 zijn de locaties van alle steenuilennestkasten weergegeven.

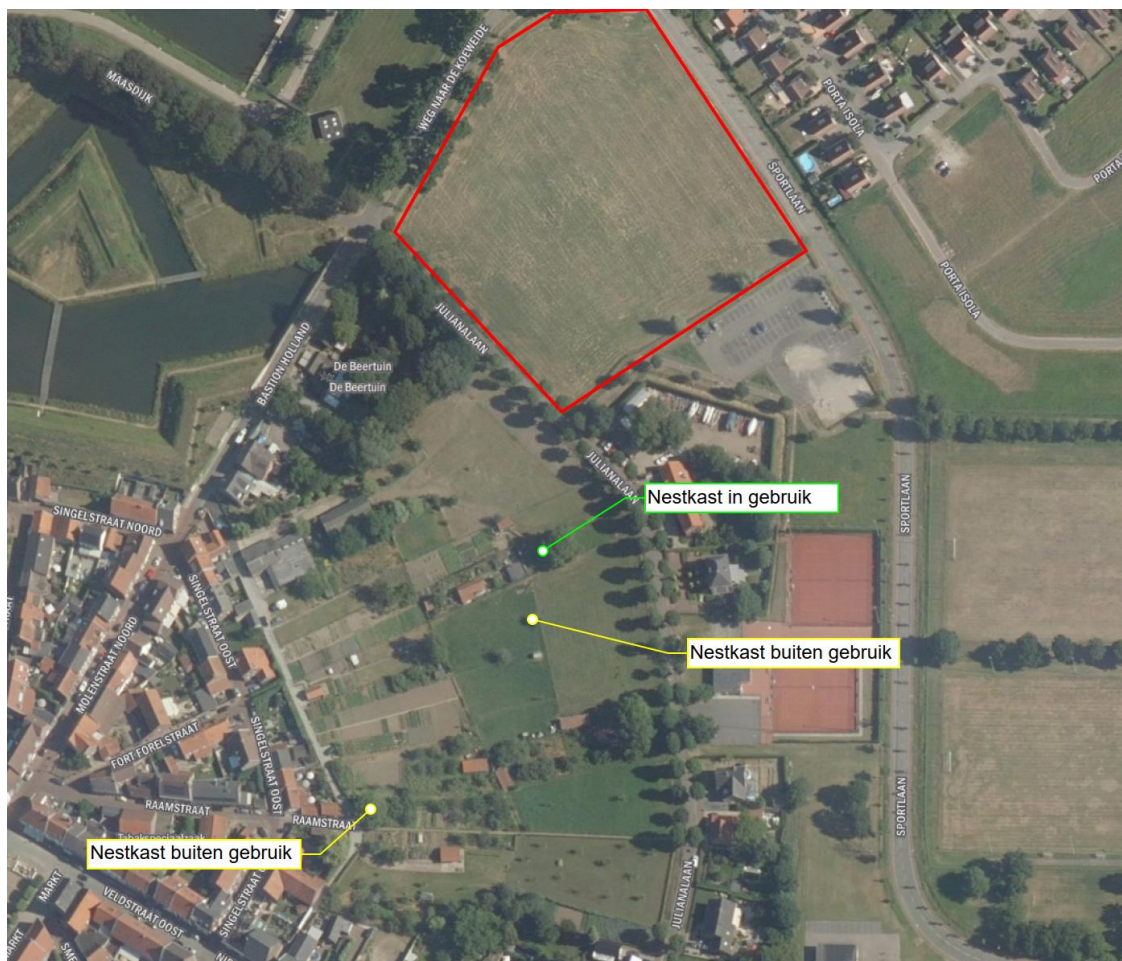
Bij de twee zuidelijke nestkasten zijn geen sporen of andere indicaties van het gebruik van deze kasten waargenomen tijdens het veldbezoek. Bij de meest noordelijke kast is een individu waargenomen aan het begin van de avond. Later op de avond werd aan de oostzijde van de Julianalaan ook de baltsroep van de steenuil waargenomen. Dit duidt erop dat hier een territorium van de steenuil aanwezig is. Op wat grotere afstand van het plangebied, in de richting van de Maasdijk werd een baltsroep van een ander mannetje waargenomen.

Het gebied aan de oostzijde van de Julianalaan, aan de overzijde van het plangebied, behoort tot het terriorium van een steenuil. Dit gebied bestaat uit kleine weilanden met schapen en paarden, die zijn afgezet met weidepaaltjes. Daarnaast staan er enkele fruitbomen, struweel en grotere bomen, liggen er meerdere moestuinen en staan er verschillende stallen en schuurtjes in het gebied. Door de kleinschaligheid en grote variatie aan structuur is dit gebied optimaal geschikt als leefgebied voor de steenuil. Het plangebied is in tegenstelling tot dit deel geheel open van structuur en betreft een productiegrasland. Er staan aan de zijde met de Julianalaan en Bastion Holland enkele bomen die kunnen dienen als uitzichtpunt voor de jacht. Daarnaast is er aan de zuidoostzijde een heg aanwezig tussen de parkeerplaats en het plangebied. Hier vindt echter structureel verstoring plaats door jongeren die op de parkeerplaats rondom hun auto hangen in de avonduren. Door de beperkte aanwezigheid van functionele uitkijkpunten is het plangebied grotendeels ongeschikt als jachtgebied. Enkel de randen aan de westkant van het plangebied dienen mogelijk als onderdeel van het foerageergebied. Door de openheid van het plangebied en daardoor ook beperkte schuilgelegenheid voor prooidieren, zijn deze randen slechts marginaal geschikt voor de jacht.

Bij de voorgenomen ontwikkeling krijgt circa 60% van het plangebied de bestemming wonen. Dit deel van het plangebied komt tegen de Julianalaan aan te liggen, waarbij de woningen wat verder achter op het perceel worden gesitueerd. Mogelijk gaat hierbij het deel aan marginaal geschikt foerageergebied langs de Julianalaan verloren. Echter wordt slechts een klein deel van het plangebied bebouwd. Het overige deel van het perceel bestaat uit de tuinen van deze woningen. Door de aanleg van een afrastering om deze tuinen (een hek, haag of struweel) vindt er een toename plaats van het aanbod aan geschikte uitkijkposten voor de steenuil. Indien de tuinen een groen karakter krijgen, kunnen ook deze functioneren als onderdeel van het jachtgebied. Hiermee kan tevens een wat meer gesloten karakter in het plangebied ontstaan wat een positieve invloed heeft op de functionaliteit van het plangebied voor de steenuil. De kwantitatieve achteruitgang van het aandeel geschikt foerageergebied heeft door de kwalitatieve toename aan foerageergebied in en rondom de tuinen geen significant effect op de functionaliteit van de nestlocatie van de steenuil.

Door de korte afstand van circa 50 meter van het plangebied tot aan de nestlocatie van de steenuil kan er wel verstoring door trillingen of geluid ontstaan als gevolg van de bouwwerkzaamheden. Om deze reden dienen de bouwwerkzaamheden te worden uitgevoerd buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van de steenuil. In onderstaande tabel is de geschikte werkperiode aangegeven in groen.

Werkkalender	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
--------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Afbeelding 7 Locaties waargenomen nestkasten steenvuilen in het veld.

Torenvalk

Van de torenvalk zijn in de afgelopen 10 jaar 21 waarnemingen in de omgeving gemeld. Hierbij is 1 territorium vastgesteld op 700 meter ten oosten van het plangebied in een boomgaard. Deze waarneming van een territorium dateert uit 2015. In de afgelopen drie jaar zijn vier waarnemingen binnen een straal van een kilometer van het plangebied gemeld. De laatste waarneming dateert van 18 maart 2020 en betrof een overvliegend exemplaar. De locaties van de waarnemingen zijn weergegeven in afbeelding 8.

De tijdens het verkennende veldbezoek waargenomen kast van de torenvalk (zie afbeelding 5 voor de locatie) hangt er circa 10 jaar en is in het begin een aantal jaar gebruikt als nestlocatie. De afgelopen jaren is de kast niet meer gebruikt.

Tijdens het veldbezoek is geen torenvalk waargenomen in de omgeving. De torenvalk jaagt vooral op kleine zoogdieren, maar ook op zangvogels, kuikens van weidevogels en grote insecten. Door het ontbreken van beschutting in de vorm van struweel en het agrarisch gebruik van het plangebied, komen hier naar verwachting weinig geschikte prooidieren voor. Het gebied aan de zuidzijde van de Julianalaan is voor deze soort meer geschikt als foeragegebied.

Gezien het feit dat de nestkast niet in gebruik is door de torenvalk, het plangebied slechts marginaal geschikt is als jachtgebied en er in de omgeving ruim voldoende foerageergebied van hogere kwaliteit aanwezig is, zijn van de relatief kleinschalige ingreep geen negatieve effecten op de torenvalk te verwachten.

Afbeelding 8 Locaties waarnemingen torenvalk groen gemarkeerd.

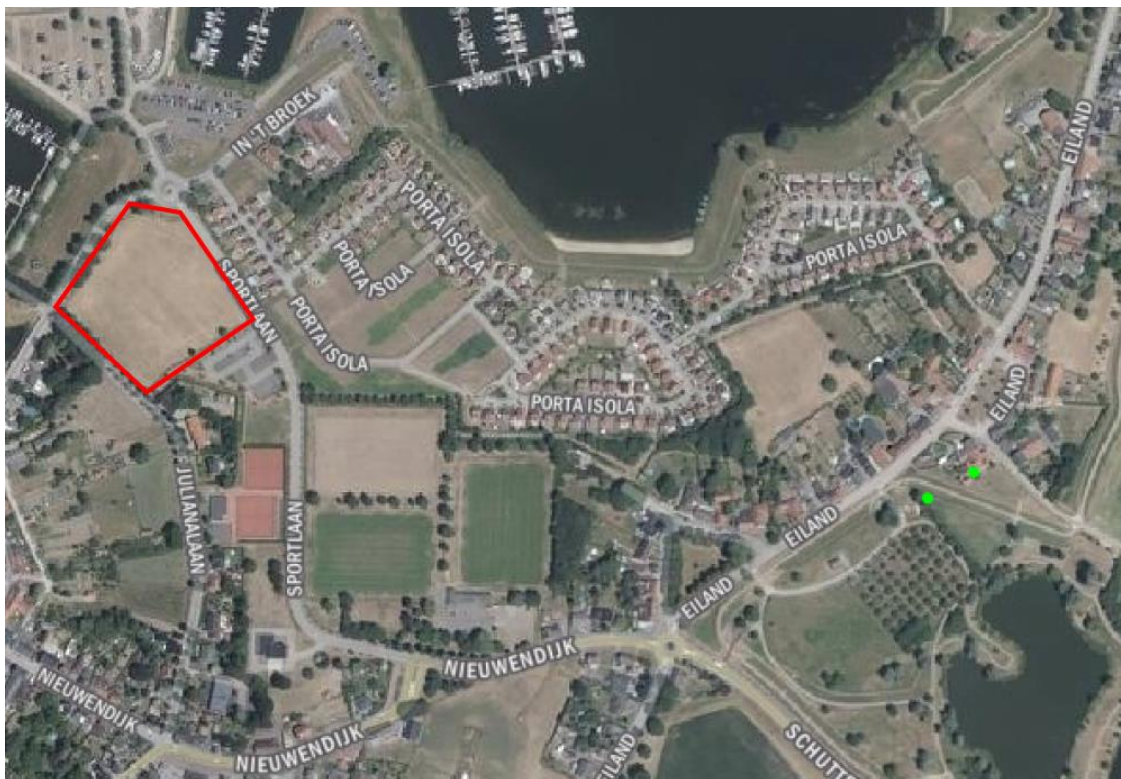
Kerkuil

Van de kerkuil zijn uit de NDFF twee waarnemingen bekend in de directe omgeving van het plangebied. Beide waarnemingen dateren uit 2017 en betreffen een roepende kerkuil ter plaatse van de boomgaard op 700 meter ten oosten van het plangebied. In afbeelding 9 is zijn de locaties van de twee waarnemingen zichtbaar.

De tijdens het verkennende veldbezoek waargenomen kast van de kerkuil (zie afbeelding 5 voor de locatie) hangt er circa een half jaar en is nog niet in gebruik genomen door de kerkuil.

Tijdens het veldbezoek is geen kerkuil waargenomen in de omgeving. De kerkuil heeft een voorkeur voor open tot halfopen cultuurlandschappen met een variatie in structuur. Deze uil jaagt hoofdzakelijk op veldmuizen. Het plangebied is in potentie geschikt als jachtgebied voor deze soort. Rondom Stevensweert is veel cultuurlandschap aanwezig met een variatie aan structuren die geschikt zijn als jachtgebied voor de kerkuil.

Gezien het feit dat de nestkast niet in gebruik is door kerkuil er in de omgeving ruim voldoende foerageergebied van hoge kwaliteit aanwezig is, zijn van de relatief kleinschalige ingreep geen negatieve effecten op de kerkuil te verwachten.

Afbeelding 9 Locaties waarnemingen kerkuil groen gemarkeerd.

3. Conclusie

Door de korte afstand van circa 50 meter van het plangebied tot aan de nestlocatie van de steenuil kan er verstoring door trillingen of geluid ontstaan als gevolg van de bouwwerkzaamheden (in deelgebied VI). Om deze reden dienen de bouwwerkzaamheden te worden uitgevoerd buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van de steenuil. De werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd in de maanden augustus t/m januari.

In de onderstaande tabel zijn de conclusies van het onderzoek beknopt samengevat.

Tabel 1 Samenvatting conclusies

Soort	Effecten	Vervolgstappen
Steenuil	Werkzaamheden hebben mogelijk een verstorend effect op de nestplaats	Werken buiten de kwetsbare broedperiode. Geen vervolgonderzoek naar functie plangebied als foerageergebied noodzakelijk.
Torenvalk	Geen effect	Geen vervolgonderzoek naar functie plangebied als foerageergebied noodzakelijk.
Kerkuil	Geen effect	Geen vervolgonderzoek naar functie plangebied als foerageergebied noodzakelijk.

4. Bronnenlijst

Kragten 2020. BP Maasplassen Stevensweert, Toelichting Verkennend flora- en faunaonderzoek. Kragten, 28 januari 2020 's-Hertogenbosch.

Bij12 (2017), Steenuil Athene Noctua, Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017

NDFF

Nationale Databank Flora en Fauna: gegevensexport op 03-04-2020

Websites

bij12.nl

overheid.nl